

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมจะต้องมีระเบียบเป็นกฎเกณฑ์ หรือกฎหมาย หรือศีลธรรมเพื่อให้สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุกหากปราศจากกฎหมายหรือศีลธรรมเสียแล้ว สังคมก็จะต้องแตกและทำลายกัน ในสังคมทุกสังคมกฎหมายมีบทบาทเพียงเล็กน้อยในการป้องกันไม่ให้คนประพฤติชั่วและล่วงละเมิดระเบียบของสังคม แต่การไม่กระทำผิดกฎหมายยังหาเพียงพอไม่เพราะกฎหมายไม่ได้แทรกเข้าไปในบัญญัติในส่วนปลีกย่อยทุกกรณีไป สังคมจะผาสุกสมบูรณ์ได้ต้องอาศัยศีลธรรมเป็นหลัก เหตุนี้ศาสนาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงอยู่และการเจริญพัฒนาของสังคมศาสนาในฐานะเป็นหลักศีลธรรม ต้องประกอบด้วยหลักอีกประการหนึ่ง คือเป็นหลักศีลธรรมอย่างเดียวกัน หาเป็นการเพียงพอไม่ศาสนาจะต้องเป็นมูลฐานแห่งเสรีภาพ ความเสมอภาคภราดรภาพด้วยถ้าศาสนาใดไม่ยอมรับนับถือหลักมูลฐานแห่งชีวิตสังคม ๓ ประการ ดังกล่าวนี้นั้นจะเจริญรุ่งเรืองต่อไปไม่ได้ศาสนา ต้องไม่ส่งเสริมความยากจน การสละความมั่งคั่ง โดยคนมั่งมีนั้นอาจเป็นสิ่งควรสรรเสริญหรือสนับสนุนแต่การส่งเสริมความยากจนนั้นเป็นสิ่งตรงกันข้ามหาควรสรรเสริญหรือสนับสนุนไม่ การยกย่องความยากจนว่า เป็นความดีเป็นการดึงศาสนาไปในทางผิดเท่ากับเป็นการส่งเสริมความชั่วหรือทำให้โลกกลายเป็นนรกบนพื้นดินไปเราไม่ควรไปแสวงหาศาสนาอันจะพึงมาในอนาคตต้องพิจารณาจากศาสนาที่มีอยู่แล้วในโลกปัจจุบันจริงอยู่บางศาสนาอาจเข้าได้บางข้อหรือบางหลัก แต่ไม่ครบทั้งหมดมีอยู่ศาสนาหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติครบทุกประการ ศาสนานั้นก็คือ “พระพุทธศาสนา”^๑

มนุษย์ในโลกนี้จะอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ เพราะเป็นสัตว์สังคม จะต้องร่วมกันอยู่เป็นหมู่คณะ สืบเนื่องเป็นลำดับกันมา ปัญหาทั้งหลายก็ย่อมเกิดขึ้น เมื่อมาอยู่ร่วมกันมากปัญหาก็เกิดขึ้นมากเป็นเงาตามตัว ความยุ่งยากที่จะแก้ปัญหานั้นก็ตามมา สังคมจึงมีข้อตกลงร่วมกัน เรียกกันว่า ข้อบัญญัติของสังคม ในที่หมายถึง กติกา และข้อจัดระเบียบของสังคม เพื่อจะให้สังคม มีความสงบสุขมีกฎเกณฑ์กติกาสังคม เพื่อควบคุมความประพฤติของคนให้อยู่ในกรอบเดียวกัน เพราะการอยู่

^๑ ศุภลักษณ์ศิริวัณ (ศ. ศิวรักษ์), ศาสนากับสังคม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เทียนวรรณ, ๒๕๒๕),

ร่วมกันอย่างสันติสุขทั้งในหมู่มนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย ขาดกฎ กติกาแล้ว ก็ไม่อาจพัฒนาคนไปสู่
 คุณธรรมที่สูงกว่าได้ และสิ่งที่จะนำไปสู่หลักธรรมได้นั้นก็คือระเบียบกฎเกณฑ์ ที่ทางพระพุทธ
 ศาสนา เรียกว่า ศีลที่เป็นข้อปฏิบัติและเป็นกฎเกณฑ์ของสังคมในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องนี้เพราะต้องการเรียนรู้ปัญหาของการศีล
 ของสังคมปัจจุบันและต้องการแก้ปัญหาของสังคมเพื่อต้องการให้สังคมมีความสงบหรือบรรเทาปัญหา
 ได้บ้าง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความเป็นมาของการบัญญัติศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาทฎฐาน
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษาผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาทฎฐาน
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษาโทษอันเกิดจากการล่วงละเมิดศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาทฎฐาน

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ที่ผู้วิจัยจะได้ศึกษาค้นคว้า
 ศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาทฎฐานเกณฑ์กำหนดการล่วงละเมิด พร้อมทั้งการวิเคราะห์โทษอันเกิดจาก
 การล่วงละเมิดศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาทฎฐานในพระพุทธศาสนาเถรวาทขอบเขตที่ผู้วิจัยจะศึกษา
 ค้นคว้าดังนี้

๑.๓.๑ เอกสารปฐมภูมิ คัมภีร์พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ปี พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๓.๒ เอกสารทุติยภูมิ ตำรา หนังสือ ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางตรงและ
 ทางอ้อม โดยศึกษาจากหนังสือวิทยานิพนธ์จำนวน ๘ เล่ม

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ต้องการทราบความเป็นมาของการบัญญัติศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาทฎฐานใน
 พระพุทธศาสนาเถรวาทว่ามีความเป็นอย่างไร

๑.๔.๒ ต้องการทราบเกณฑ์กำหนดการล่วงละเมิดศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาทฎฐานว่ามี
 ความเป็นอย่างไร

๑.๔.๓ ต้องการทราบโทษอันเกิดจากการล่วงละเมิดศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาทฎฐานใน
 พระพุทธศาสนาเถรวาทว่ามีความเป็นมาอย่างไร

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ศีล หมายถึง กฎระเบียบควบคุมความประพฤติทางกาย และวาจาทางพุทธศาสนา

สุรา หมายถึง เหล้า น้ำเมาที่กลั่นแล้ว หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด

เมรัย หมายถึง น้ำเมาที่เกิดจากการหมักคองหรือแช่ น้ำ เมาที่ยังไม่ได้กลั่น

มัชชะ หมายถึง ของมินเมาทุกชนิด ได้แก่สิ่งเสพติด กล่าวคือสิ่งที่เสพเข้าไปแล้ว

ทำให้เกิดอาการมึนเมา

ประมาทะ หมายถึง ความประมาท ความเลินเล่อ ความพลอสติความหลงสติเสื่อมสติ

ความปล่อยใจไม่สำวร การขาดการรอบคอบ การขาดการระมัดระวัง

ฐานะ หมายถึง ที่ตั้ง ที่เกิด เหตุเป็นที่ตั้ง

๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระอุบล กตปุญโญ ได้ให้ความหมายในงานวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย ว่า ศีล เป็นหลักความประพฤติชอบทางกายวาจา และเป็นการเลี้ยงชีพสุจริต โดยเจตนาเป็นเครื่องคเว้นจากทางทุจริต เพื่ออบรมจิตใจให้ตั้งอยู่ในกุศลธรรมทั้งหลาย การฝึกรอบรมนั้นในทางที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกายกับใจ ศีลเมื่อประพฤติตรงตามหลักการแล้ว สภาพจิตใจจะเป็นอิสระจากกิเลสตัณหาคุณธรรมที่มีฐานมาศีลย่อมมีคุณค่าที่รักษาส่งเสริมคุณภาพของจิตใจ^๒

พระมหาสารวย ญาณส่วโร (พินดอน) ได้กล่าวถึงความหมายของศีลในงานวิจัยการศึกษาเรื่องผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทย ไว้ดังนี้ ว่า มนุษยธรรม คือ ธรรมสำหรับมนุษย์ ได้แก่เบญจศีล หรือนิจศีล คือศีล ๕ ข้อนั้น ศีลข้อที่ ๕ ของภุหัสถ์ ได้แก่เจตนาการงดเว้น จากการดื่มน้ำเมา คือ สุราเมรัยและของมินเมา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท คนประมาทย่อมขาดสติ อันเป็นเหตุให้ทำความชั่ว ได้ง่ายกว่าคนทั่วไป การเสพสุราเมรัยและของเมานั้น ได้แก่เจตนาที่เป็นเหตุแห่งการดื่มของเมา พระพุทธองค์ทรงบัญญัติให้เป็นศีลข้อหนึ่งในจำนวนศีล ๕ และทรงแสดงโทษของการดื่มสุราเมรัยไว้ในอังคุตตรนิกายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลายการดื่มสุราและเมรัยนี้ เมื่อดื่มประจำ บ่อยครั้งจนเป็นนิสัยย่อมส่งผลให้บังเกิดในนรก กำเนิดเดรัจฉาน เปตวิสัย อนึ่งโทษของการดื่มสุราเมรัย อย่างเบาที่สุดนั่นคือ เมื่อมีโอกาสเป็นมนุษย์แล้ว เขาเหมือนกับคนบ้า”^๓

^๒ พระอุบล กตปุญโญ, “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลในสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๕.

^๓ พระมหาสารวย ญาณส่วโร (พินดอน), “การศึกษาเรื่องผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๒.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ ว่า “ศีล ความประพฤติทางกายวาจา, การรักษากายและวาจาให้เรียบร้อย, ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม, การรักษาปกติตามระเบียบวินัย, ปกติมารยาทที่ปราศจากโทษ, ข้อปฏิบัติในการฝึกหัดกายวาจาให้ดียิ่งขึ้น, ความสุจริตทางกายวาจาและอาชีพ, มักใช้คำเรียกอย่างง่ายๆ สำหรับคำว่า อริศีลสิกขา (ข้อ ๑ ในไตรสิกขา, ข้อ ๒ ในบารมี ๑๐, ข้อ ๒ ในอริยทรัพย์ ๗, ข้อ ๒ ในอริยวัชสี ๕ มีศีล ๕ สำหรับทุกคน, ศีล ๘ สำหรับฝึกตนให้ยิ่งขึ้นไป โดยรักษาในบางโอกาส, ศีล ๑๐ สำหรับสามเณร, ศีล ๒๒๗ สำหรับพระภิกษุ, ศีล ๓๑๑ สำหรับพระภิกษุณี มีในภิกขุณีปาฏิโมกข์”^๔

พระญาณวิสิฐในคู่มือการศึกษาสัมมาปฏิบัติไตรสิกขา ได้กล่าวไว้ว่า “อริศีลสิกขา คือ ความประพฤติปฏิบัติตน ทางกายก็ดี ทางวาจาก็ดี ให้เรียบร้อยดีไม่มีโทษ คือ ไม่ให้เป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ให้ถึงความหมดจดแห่งศีล ชื่อว่า สิลวิสุทธิ อันเป็นไปเพื่อถึงความหมดจดแห่งจิต ชื่อว่า จิตวิสุทธิ อันเป็นไปเพื่อปัญญาารู้แจ้ง เห็นแจ้ง ในสภาวะธรรม คือ สังขาร และสังขารคือพระนิพพาน และพระอริยสัจ ๔ ตามที่เป็นจริง”^๕

ศีลวันตสูตร อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ได้บันทึกไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย บรรพชิตผู้มีศีล เข้าไปอาศัยหมู่บ้านหรือตำบลใดอยู่ มนุษย์ทั้งหลายในหมู่บ้านหรือตำบลนั้น ย่อมประสพบุญมากด้วยฐานะ ๓ ประการ ฐานะ ๓ ประการ คือ

๑) กาย ๒) วาจา ๓) ใจ

ภิกษุทั้งหลาย บรรพชิตผู้มีศีลเข้าไปอาศัยหมู่บ้านหรือตำบลใดอยู่ มนุษย์ทั้งหลายในหมู่บ้านหรือตำบลนั้นย่อมประสพบุญมากด้วยฐานะ ๓ ประการนี้แล

เขตตสูตร อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ได้บันทึกไว้ว่า กิจที่ต้องทำในเบื้องต้น ๓ ประการ คือ ๑) การสมาทานอริศีลสิกขา ๒) การสมาทานอริจิตตสิกขา ๓) การสมาทานอริปัญญาสิกขา

ภิกษุมีกิจที่ต้องทำในเบื้องต้น ๓ ประการนี้แล เพราะเหตุนี้แล เธอทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า “เราจักมีความพอใจอย่างยิ่ง ในการสมาทานอริศีลสิกขา เราจักมีความพอใจ

^๔พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๓๕๑ – ๓๕๒.

^๕พระญาณวิสิฐและคณะ, คู่มือการศึกษาสัมมาปฏิบัติไตรสิกขา, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (นครปฐม : พิมพ์ที่ บริษัท เพชรเกษม พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๓.

อย่างยิ่งในการสมาทานอธิจิตตสิกขา เราจักมีความพอใจอย่างยิ่งในการสมาทานอธิปัญญาสิกขา” ภิขุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้แล^๖

พระมหาไพฑูรย์ สุทฺธวิฑูโร ได้กล่าวไว้ในงานวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เชิงปรัชญา เรื่องบาปในพระพุทธศาสนาเถรวาท สรุปใจความว่า “การดื่มสุราทำให้เกิดความสูญเสียมากไม่ใช่เฉพาะคนสามัญชนเท่านั้น แม้แต่ผู้ที่มีคุณธรรมพิเศษ เมื่อดื่มสุราเข้าไปแล้ว ก็ทำให้เกิดความเสื่อมเสียมารยาท เป็นที่น่าอับอายพร้อมคุณธรรมที่ดีที่มีด้วยก็เสื่อมไปด้วย”^๗

พระใบฎีกาโกเมนทร์ คุณวีโร ได้กล่าวถึง ตามหลักพระพุทธศาสนา ผู้ที่ยังเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดให้โทษทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นผู้เสพผู้ค้าถือว่าผิดศีลธรรม การเสพของมีนเมาก่อให้เกิดความประมาทมัวเมา สิ่งมีนเมารวมถึงสุราได้แก่เครื่องดื่มที่ได้จากการกลั่น เมรัย ได้แก่เครื่องดื่มที่ได้จากการหมักดอง ส่วนมัชชะ ได้แก่สิ่งมีนเมาทุกชนิด เช่นยาเสพติดประเภทต่างๆและผู้ที่กำลังขายสิ่งเสพติดให้โทษทุกชนิดถือว่าขาดคุณสมบัติของความเป็นชาวพุทธที่แท้จริง พระพุทธเจ้าทรงห้ามไม่ให้พุทธศาสนิกชนค้าขายสิ่งเสพติดให้โทษซึ่งถือว่าเป็นการทำลายคุณภาพของมนุษย์ด้วยกัน^๘

พุทธทาสภิกขุ กล่าวไว้ในหนังสือ หลักพุทธศาสนาที่บอกว่าอะไรเป็นอะไร ว่า ข้อปฏิบัติ ๓ ชั้น ที่เรียกว่า ไตรสิกขา หรือสิกขา ๓ อย่างนั้นชั้นแรกที่สุด เรียกว่าศีล หมายถึงการปฏิบัติดีประพฤติถูกต้องตามหลักทั่ว ๆ ไป ที่มีหลักอยู่ว่าไม่เป็นการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ทำตนให้เดือดร้อนในการที่เกี่ยวข้องกับสังคมมนุษย์ หรือ ที่เกี่ยวข้องด้วยครอบครัว หรือแม้ที่สุดเกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้สอยต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตทั้งหมดนั้น เราจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องในลักษณะที่จะไม่เกิดโทษหรือเกิดอันตรายขึ้นในสิ่งเหล่านี้^๙

ปัญญา ใช้บางยาง กล่าวไว้ในหนังสือ พระวินัย ๒๒๗ พุทธบัญญัติจากพระไตรปิฎก ว่า ที่ชื่อว่า สุรา ได้แก่สุราที่ทำด้วยแป้ง ทำด้วยขนม ทำด้วยข้าวสุก หมักด้วยส่วเหล่าที่ผสมด้วย

^๖ อ. ด.ก. (ไทย) ๒๐ / ๔๖ / ๒๐๘.

^๗ พระมหาไพฑูรย์ สุทฺธวิฑูโร, “การวิเคราะห์เชิงปรัชญาเรื่องบาปในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖), หน้า ๔๒.

^๘ พระใบฎีกาโกเมนทร์ คุณวีโร (ระบอบ), “มิฉลาวิชชา:ผลกระทบต่อกุณค่าจริยธรรมในสังคมไทย, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพระพุทธศาสนา(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๔.

^๙ พุทธทาสภิกขุ, หลักพุทธศาสนาที่บอกว่าอะไรเป็นอะไร, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๒), หน้า ๗๑.

เครื่องปรุง ที่ชื่อว่า เมรัย ได้แก่ น้ำดอกดอกไม้ น้ำดองผลไม้ น้ำดองน้ำผึ้ง น้ำดองน้ำอ้อยยบ น้ำดองที่ผสมด้วยเครื่องปรุง คัม คือ คัมโดยที่สุดแม่ปลายหญ้าคา ต้องอาบัติปาจิตตีย์^{๑๐}

พระมหาวัฒนา ปรญาทิโป งานวิจัยเรื่อง ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการปัจจัย ๔ ของพระสงฆ์ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ว่า การล่วงละเมิดสิกขาบทย่อมมีโทษ ดังที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงโทษของการเป็นผู้ทุศีลมี ๕ ประการ ดังนี้^{๑๑}

๑) ผู้ทุศีล มีศีลวิบัติในธรรมวินัยนี้ย่อมถึงความ เสื่อมโทศทรัพย์อย่างมากอันมีความประมาทเป็นเหตุ

๒) กิตติศัพท์ที่ชั่วของผู้ทุศีล ย่อมฟุ้งไปทั่ว

๓) มีศีลวิบัติ จะเข้าสู่บริษัทใด ๆ คือ ชัตติยบริษัท พราหมณบริษัท กฤหบดีบริษัท สมณบริษัทย่อมไม่มองอาจเกื้อเงินเข้าไป

๔) วิบัติประการหนึ่งคนทุศีล มีศีลวิบัติ ย่อมเป็นผู้หลงกระทำกาลกิริยา

๕) คนทุศีล มีศีลวิบัติข้อที่ละเมิดศีลข้อที่ ๕ เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ดังนี้

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

๑.๗.๑ เอกสารปฐมภูมิ คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปี พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๗.๒ เอกสารทุติยภูมิ คือ ตำรา หนังสือ ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือพิมพ์และสื่อออนไลน์

๑.๗.๓ เมื่อศึกษาเอกสารแล้ว สามารถทำเป็นรายงานของวิทยานิพนธ์

^{๑๐} ปรญา ใ้บางขาง, พระวินัย ๒๒๗ พุทธบัญญัติจากพระไตรปิฎก, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๘), หน้า ๓๕๖.

^{๑๑} พระมหาวัฒนา ปรญาทิโป, “ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการปัจจัย ๔ ของพระสงฆ์ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๘๑.

๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๘.๑ ได้ทราบความเป็นมาของการบัญญัติศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาที่ฐานใน
พระพุทธศาสนา เกรวาท

๑.๘.๒ ได้ทราบผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาที่ฐานใน
พระพุทธศาสนา เกรวาท

๑.๘.๓ ได้ทราบโทษอันเกิดจากการล่วงละเมิดศีลข้อสุราเมรยมัชฌมาที่ฐานใน
พระพุทธศาสนา เกรวาท